

Ang Wika sa Kuwento ng Bayan: Paano Nabubuhay ang Kultura sa Salita, Awit, at Salaysay

Lizabeth G. Ringor

Zamboanga Peninsula Polytechnic State University, R.T. Lim Boulevard, Baliwasan Zamboanga City 7000

Corresponding email: lringor@zppsuh.edu.ph

May mga kuwentong hindi isinulat sa papel ngunit matagal nang nabubuhay sa alaala ng mga tao. Ipinapasa ang mga ito sa pamamagitan ng pagkukuwento, awit, salawikain, ritwal, at pang-araw-araw na pag-uusap. Sa ganitong paraan, ang wika ay nagiging sisidlan ng kultura. Sa Pilipinas, kung saan maraming katutubong pamayanan ang may sariling linguistic traditions, ang bawat salita at salaysay ay maaaring maglaman ng kasaysayan, pagpapahalaga, kaalaman, at pananaw sa mundo.

Hindi lamang impormasyon ang ipinapasa sa pamamagitan ng oral tradition. Kasama rito ang paraan ng pagtingin ng isang komunidad sa pamilya, kalikasan, pananampalataya, trabaho, at ugnayan sa kapwa. Sa dokumentasyon nina Abiog at David (2020) sa Mag-Antsi language ng Ayta Mag-Antsi, ipinakitang ang mga oral narratives ay naglalaman ng beliefs, practices, at traditions ng komunidad. Mula sa mga salaysay na ito, nakabuo rin ang mga mananaliksik ng cultural short stories upang makatulong sa dokumentasyon at pagpapanatili ng distinct culture ng pamayanan. Ipinakikita nito na ang pagkukuwento ay maaaring magsilbing paraan upang mapanatili ang wikang kasabay na nag-iingat sa kulturang kinakatawan nito.

Makikita rin ang kahalagahan ng aktuwal na paggamit ng wika sa mga kabataan. Sa pag-aaral nina Bonifacio et al. (2021) sa Bukidnon at Talaandig youths sa Mindanao, ipinakitang maaaring mapalakas ang indigenous language conversation skills sa pamamagitan ng community-informed training. Kabilang sa kanilang programa ang mga salita at pahayag tungkol sa katawan, pagkain, hayop, relasyon, panahon, damdamin, at iba pang bahagi ng pang-araw-araw na buhay. Mahalaga ito sapagkat ang isang wika ay nananatiling buhay hindi lamang kapag alam ang kahulugan ng mga salita, kundi kapag ginagamit ang mga ito sa tunay na pakikipag-ugnayan.

Gayunman, ang kultura ay hindi lamang nakatago sa bokabularyo. Ayon kay Henne-Ochoa (2018), kailangang bigyang-pansin sa language revitalization ang traditional ways of speaking—kabilang ang mga paraan ng pagbibigay ng payo, pakikipag-usap sa elders, pagsasalita sa mga seremonya, at iba pang culturally appropriate forms of communication. Ang isang wika ay higit pa sa grammar at vocabulary. Mayroon itong sariling mga pamantayan kung kailan, paano, at kanino dapat magsalita. Kapag nawala ang mga paraan ng paggamit na ito, maaaring mabawasan din ang cultural meaning ng wikang pinananatili.

Sa makabagong panahon, hindi kailangang manatili lamang sa tradisyonal na espasyo ang oral tradition. Ipinakita ni Meighan (2022) na maaaring gamitin ang teknolohiya kasama ng traditional ecological knowledge upang suportahan ang intergenerational language transmission. Nagbibigay ang digital platforms ng bagong pagkakataon upang maitala ang mga kuwento, awit, salita, at kaalamang maaaring

hindi na madaling marinig sa pang-araw-araw na buhay. Sa Pilipinas, maaaring gamitin ang audio recordings, videos, podcasts, digital archives, at social media upang maging mas accessible sa kabataan ang mga salaysay ng kanilang mga ninuno.

Higit pa rito, may kaugnayan ang pagpapanatili ng wika sa well-being at pagkakakilanlan. Sa realist review nina Whalen et al. (2022), maraming pag-aaral ang nagpakita ng positibong kaugnayan ng Indigenous language use at revitalization sa mga outcome na may kinalaman sa identity, social connection, at community well-being. Ipinahihiwatig nito na ang pagpapanatili ng wika ay hindi lamang cultural project. Maaari rin itong maging paraan ng pagpapalakas ng ugnayan sa pagitan ng mga henerasyon.

Kaya mahalagang pakinggan ang mga kuwento bago sila tuluyang manahimik. Ang isang awit ay maaaring maglaman ng alaala ng isang komunidad. Ang isang salawikain ay maaaring magpasa ng pagpapahalaga. Ang isang kuwento ng ninuno ay maaaring magturo kung paano makitungo sa kalikasan at kapwa.

Ang kultura ay nabubuhay kapag naipapasa. At sa maraming pamayanang Pilipino, ang pinakamahalagang daan ng pagpasa nito ay ang wika. Sa bawat salitang binibigkas, awiting inaawit, at kuwentong isinasalaysay, patuloy na nagsasalita ang nakaraan sa kasalukuyan.

Sa huli, hindi kailangang maging nakaraan lamang ang kultura. Maaari itong maging bahagi ng kinabukasan—kung patuloy nating bibigyan ng pagkakataong magsalita ang mga wika at kuwentong bumuo sa atin.

References

- Abiog, E. B., & David, R. (2020). More than words: A documentation and a morphological analysis of an indigenous language in the Philippines. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 16(4), 1774–1783. <https://doi.org/10.17263/jlls.850999>
- Bonifacio, R. M., Zaman, D. J. M. R., Prantilla-Arambala, M. D., & Zarate, M. S. (2021). Effects of indigenous language conversation skills enhancement program among Bukidnon and Talaandig youths in the Philippines. *Ampersand*, 8, 100076. <https://doi.org/10.1016/j.amper.2021.100076>
- Henne-Ochoa, R. (2018). Sustaining and revitalizing traditional Indigenous ways of speaking: An ethnography-of-speaking approach. *Language & Communication*, 62, 66–82. <https://doi.org/10.1016/j.langcom.2018.07.002>
- Meighan, P. J. (2022). Indigenous language revitalization using *TEK-nology*: How can traditional ecological knowledge (TEK) and technology support intergenerational language transmission? *Journal of Multilingual and Multicultural Development*. <https://doi.org/10.1080/01434632.2022.2084548>
- Whalen, D. H., Lewis, M. E., Gillson, S., McBeath, B., Alexander, B., et al. (2022). Health effects of Indigenous language use and revitalization: A realist review. *International Journal for Equity in Health*, 21, 169. <https://doi.org/10.1186/s12939-022-01782-6>

ARTICLE DETAILS

PG-0000021; Received: March 9, 2026; Accepted: March 10, 2026; Published: March 12, 2026

CITATION:

Ringor, L. G. (2026). Ang Wika sa Kuwento ng Bayan: Paano Nabubuhay ang Kultura sa Salita, Awit, at Salaysay. *Pinas Gazette: Essay, Stories, and Poetry*. DOI: 10.64591/avxsjr44

COPYRIGHT

Copyright © 2026 by author(s). *Pinas Gazette: Essay, Stories, and Poetry* is published by Harness Mind Publishing. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), allowing redistribution and reproduction in any format or medium, provided the original work is cited or recognized.

